

Istorines datas ir vietas žymės specialūs atminimo ženklai?

Laima STONKUVIENĖ

Kretingos muziejaus taryba ir klubas „Krašto ainiai“ surengė diskusiją apie tolesnį Rotušės aikštės ir Vilniaus gatvės tvarkymą, vizualinę informaciją. Apie tai kalbėjo atsakingi savivaldybės darbuotojai, kai kurie savivaldybės Tarybos nariai, architektai, muziejininkai, verslininkai. Visi pritarė idėjai ateityje svarbesnius miestui istorinius įvykius, objektus pažymėti specialiais simboliais.

Kokio centro norima?

„Apie tolesnį miesto centro – Rotušės aikštės – tvarkymą, vizualinę-išorinę reklamą ant pastatų muziejaus Tarybos ir Kretingos klubo „Krašto ainiai“ nariai diskutavo dar pernai. Išsakytos idėjos, aptarta, kurios jų galėtų virsti konkrečiais darbais. Surengti šį susitikimą paskatino iš savivaldybės Administracijos direktoriaus Virginijaus Domarko išgirsta žinia, jog iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų 2014-2020 metais rajonų centrams tvarkyti galima tikėtis gauti apie 30 milijonų litų. Bet reikia atlikti namų darbus, kuriuos šiandien ir galėtume aptarti“, – taip susitikimą pradėjo muziejaus direktorė Vida Kanapkienė.

Anot jos, visiems kartu reikia nuspręsti, ar kretingiškiai nori centro, skirto automobiliams statyti, ar jaukios, savo vertę turinčios erdvės, kurioje, gerbiant savo praeitį, būtų fragmentiškai atkurta bent dalis miesto istorijos. Ir ką daryti, kad miestas būtų patrauklus ne tik jame gyvenantiems žmonėms, bet ir turistams. „Prieš kelerius metus viena studentė ruošė diplominį darbą, kuriame labai gražiai „išdėstyta“ Kretingos centras. Gaila, bet tai ir liko tik popieriuje. Gal mąstant apie tolesnį Rotušės aikštės tvarkymą reikėtų pasitelkti būtent studentus – jie daug važinėja, mato, turėtų savų idėjų“, – siūlė direktorė.

Priminti bent simboliais

Prieš pradėdant diskusijas,

kaip turėtų atrodyti miesto centras, muziejaus direktorės pavaduotojas Julius Kanarskas priminė Kretingos istoriją. Akcentuotos pagrindinės Kretingos datos ir išlikę statiniai, kokius objektus dar būtų galima parodyti miestą norinčiam pažinti turistui.

„Rašytiniuose šaltiniuose Kretinga pirmą kartą paminėta anksčiau nei Lietuvos sostinė Vilnius – 1253 metais, – pasakojo J. Kanarskas. – Šiam faktui įamžinti miesto centre labai tiktų ženklas. Įamžinti reikėtų ir miesto įkūrimo datą – 1609 metus, specialių nuorodų reikėtų ir tose Rotušės aikštės vietose, kur buvo turgavietė, Rotušė, svečių namai. Ne visi ir kretingiškiai žino, kad centre stovėjo dviejų aukštų Rotušė su bokštu – miesto savivaldos namai, bokšto požemyje buvo įrengtas kalėjimas. Bokšte kabojų laikrodis, mušantis valandas ir kviečiantis miestiečius į turgų, teismą ar susirinkimus. Ten, kur dabar evangelikų liuteronų bažnyčia, buvo svečių namai-viešbutis į turgų atvykusiems pirkliais. Apie Rotušę jokių duomenų neišlikę, nėra net jokio piešinio, kaip ji atrodė.“

Atkurti senosios aikštės fragmentus

Gatvių pavadinimai, anot istoriko, buvo suteikiami pagal kelius arba jose esančius objektus. Pavyzdžiui, dabartinė Kęstučio gatvė vadinosi Gargždų; Birutės – Vokiečių, nes stovėjo namas, kuriame gyveno vokiečiai amatininkai; Mėguvos – Klaipėdos,

Kaip turėtų atrodyti Rotušės aikštė, diskutavo atsakingi savivaldybės darbuotojai, muziejininkai, architektai, verslininkai.

Gintauto Maciaus nuotr.

Rotušės aikštės iki katalikų bažnyčios – Bažnyčios ir t. t. Miestą supo siena – akmeninis pylimas, miestiečiai privalėjo prie jo nakintis budėti, kad neįeityt pašaliniai, ir remontuoti. Prasikaltusius miestiečius bausdavo ištremdami „už sienos“. Vytauto ir J. K. Chodkevičiaus gatvių sankryžoje buvo pagrindiniai vartai įvažiuoti į miestą. Vienuolyną juosė akmeninė tvora, dalis jos (prie Informacijos centro) išlikusi autentiška. Trumposios gatvės gale prie vienuolyno tvoros stovėjo šv. Florijono skulptūra, Mėguvos gatvėje, buvusio viešbučio vietoje, – žydų sinagoga. Aikštė buvo išgrįsta akmenimis, vadinamuoju bruku, jie sunaikinti 1982 metais tvarkant aikštę. „Būtų galima pamąstyti ir apie šv. Florijono skulptūros atkūrimą, miesto vartų, akmeninio grindinio fragmentų atstatymą. Labai gražu būtų bent simboliais pažymėti seniausius miesto centro statinius“, – įsitikinęs J. Kanarskas.

Atiduos į profesionalų rankas

V. Kanapkienės teigimu, ren-

giant bet kokį projektą būtinai reikia vadovautis istorine medžiaga. Galbūt reikėtų pagerbti ir verslininkus, kurie daug prisideda prie miesto puošimo ir garsinimo.

Administracijos direktoriaus pavaduotoja Danutė Skruibienė susirinkusiesiems papasakojo, jog ketinama skelbti idėjų konkursą, kad miesto centrą „sudėliotų“ profesionalai – architektai. „Projektuotojams bus perduoti visi Juliaus pateikti pasiūlymai, savo nuomonę galės išsakyti ir miestiečiai“, – sakė D. Skruibienė. Ji kalbėjo ir apie jau parengtą Vilniaus gatvės rekonstrukcijos projektą, kuriame numatyti informaciniai stendai, nuorodos į lankytinas vietas ir kt.

V. Kanapkienės nuomone, reikėtų platesnio požiūrio, kaip miestas atrodys po 20-30 metų, o tai turėtų spręsti savo srities žinovai – urbanistai, architektai. „Tokių susitikimų, kaip šis, turėtų būti ir ateityje. Šiandien prisiminėme miesto istoriją, toliau turime kalbėti apie tai, koks miestas bus, kokias erdves turė-

sime. Spręsti, kokiam mieste gyvensime, turi visa bendruomenė talkinant savo srities žinovams“, – kalbėjo V. Kanapkienė.

Savivaldybės Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėja vyr. architektė Ina Sviderskienė papasakojo apie Vilniaus gatvės rekonstrukciją, svečias iš Vilniaus dailės akademijos Klaipėdos vizualinio dizaino katedros Vakarė Bernotas akcentavo, jog svarbu didžiuotis savo istorija ir atkurti miestą tokį, kad jis būtų patrauklus ir čia gyvenantiems žmonėms, ir turistams. „Visos čia išsakytos idėjos „prikelti“ istoriją – įdomios ir reikšmingos, o didelių išlaidų nereikalauja. Gyventojams, manau, o ir turistams, svarbiausias pagrindinės miesto aikštės vietas žymintys simboliai patiktų“, – teigė V. Bernotas.

Mintimis apie Rotušės aikštės ateitį taip pat pasidalino savivaldybės Tarybos narys Almantas Skruibys, mero pavaduotojas Vytautas Ročys, verslininkas Bronislovas Daukintis ir kt.